

Věstník MZd ČR, částka 6/2018

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR

VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Akreditovaný kvalifikační kurz

Behaviorální analytik

Akreditovaný kvalifikační kurz pořádá akreditované zařízení, kterému byla udělena akreditace Ministerstva zdravotnictví České republiky k uskutečňování tohoto vzdělávacího programu.[1\)](#)

Obsah**1 Profil absolventa**

- 1.1 Uplatnění absolventa
- 1.2 Výsledky vzdělávání

2 Charakteristika vzdělávacího programu

- 2.1 Pojetí a cíle vzdělávacího programu
- 2.2 Charakteristika obsahových složek
- 2.3 Organizace vzdělávání
- 2.4 Podmínky kvalifikačního vzdělávání

3 Učební plán**4 Učební osnovy****5 Požadavky na zajištění realizace kvalifikačního kurzu****6 Studijní materiály a zdroje****1 Profil absolventa**

Absolventi získají ucelené znalosti v oblasti aplikované behaviorální analýzy; měření, funkčního hodnocení a funkční analýzy chování; plánování a provádění behaviorální prevence, poradenství a intervence; dovednosti aplikovat tyto znalosti v praxi. Absolventi současně získají znalosti týkající se organizace a poskytování zdravotní péče a další všeobecné i odborné vědomosti z oblasti zdravotnictví. Vědomosti a dovednosti v oblasti preventivní péče v oboru aplikované behaviorální analýzy, behaviorální diagnostiky, rehabilitace, reedukace a intervence navazují na lékařskou diagnostiku a terapii. Výstupní vědomosti a dovednosti behaviorálního analytika, tj. profesní kompetence, jsou rozděleny na obecné a odborné a vycházejí z platné legislativy ČR²⁾.

1.1 Uplatnění absolventa

Koncepce vzdělávacího programu vytváří u absolventů předpoklady pro široké uplatnění se v oblasti zdravotnictví, sociálních služeb. Absolventi mohou pracovat v různých zdravotnických zařízeních ambulantního i lůžkového charakteru zaměřených na poskytování zdravotní a rehabilitační péče osobám s neurovývojovými poruchami, v zařízeních poskytujících sociální služby, např. organizacích poskytujících ranou péči, ve stacionářích, domovech pro seniory a domovech se zvláštním režimem.

1.2 Výsledky vzdělávání

1.2.1 Obecné vědomosti, dovednosti a postoje

Sleduje odborné informace v oblasti činnosti, kterou je způsobilý vykonávat a umí s nimi efektivně pracovat, dále prohlubuje své vědomosti a dovednosti formou celoživotního vzdělávání;
má základní znalosti klinických oborů, zejména neurologie a psychiatrie, se zaměřením na projevy neurovývojových poruch a duševních onemocnění;
dodržuje požadavky na hygienu, bezpečnost a ochranu zdraví při práci v souladu s právními předpisy upravujícími ochranu veřejného zdraví;
vede zdravotnickou dokumentaci a další dokumentaci vyplývající z jiných právních předpisů v rozsahu činností, ke kterým je způsobilý, dodržuje požadavky na ochranu informací včetně práce s informačním systémem;
zná základy práva ve vztahu ke zdravotnické legislativě, základní principy organizace a řízení zdravotnictví, nové trendy v péči o zdraví obyvatelstva;
umí vhodným způsobem komunikovat na požadované úrovni s pacienty/klienty s ohledem na jejich věk i stav, se spolupracovníky a jinými lidmi, zachovává obecně uznávaná pravidla slušného chování a dodržuje etická pravidla v rámci svého povolání;
podílí se na praktickém vyučování ve studijních oborech uskutečňovaných vysokými školami k získání způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání a ve vzdělávacích programech akreditovaných kvalifikačních kurzů;
při výkonu svých činností dodržuje práva pacientů/klientů; zachovává etické standardy své profese, jedná taktně, ohleduplně s empatií; u pacientů/klientů s neurovývojovým postižením respektuje jejich odlišnosti v oblasti komunikace, motivace, pozornosti, emočního prožívání a intelektových schopností;
orientuje se v základech řízení kvality poskytovaných zdravotních služeb a v zajištění bezpečí pacientů;
pečuje o své zdraví na základě osvojených základních znalostí a dovedností potřebných k péči o zdraví (své i zdraví občanů).

1.2.2 Odborné vědomosti, dovednosti a postoje⁴⁾

Má velmi pokročilé znalosti v konceptech a principech behaviorální analýzy, historii a vývoji behaviorálních teorií, základech experimentální analýzy chování a aplikované behaviorální analýze;
provádí behaviorálně analytické hodnocení, diagnostiku a diferenciální diagnostiku chování;
dokáže využívat pokročilých způsobů měření chování a analýzy dat o chování se zaměřením na jeho topografii, frekvenci, trvání, latenci, intervaly výskytu, intenzitu a provádí depistáž a sledování problémového chování;
na základě funkčního hodnocení nebo analýzy chování dokáže navrhnout plán behaviorální intervence a prostřednictvím metod aplikované behaviorální analýzy provádí terapii, rehabilitaci a reedukaci chování, přitom zejména sestavuje individuální plán behaviorální intervence

motivuje pacienta/klienta a jeho sociální okolí k aktivitě v rámci činnosti behaviorální terapie
doporučuje vhodnost použití příslušných terapeutických metod a technik s ohledem na aktuální zdravotní stav, úroveň dovedností a chování pacienta/klienta
připravuje a realizuje nácvik nových funkčních způsobů chování a odstraňování maladaptivního chování
doporučuje úpravy vlastního sociálního prostředí pacienta/klienta s cílem vyvolat pozitivní změny v chování
dokáže samostatně připravit a realizovat program prevence, výchovy a poradenství s cílem dosažení maximálního rozvoje širokého spektra nových způsobů chování a rozvoje dovedností, zejména v oblastech učení, sebeobslužných dovedností, komunikace, sociální a emocionální adaptace, trávení volného času a podpory nezávislosti;
poskytuje doporučení osobám blízkým, osobám určeným pacientem/klientem, které mohou být informovány o jeho zdravotním stavu a zdravotnickým pracovníkům v oblasti péče a realizace plánu behaviorální intervence;
seznamuje pacienta/klienta a jím určené osoby s jednotlivými postupy behaviorální intervence a provádí jejich zaškolení v těchto postupech.

2 Charakteristika vzdělávacího programu

2.1 Pojetí a cíle vzdělávacího programu

Vzdělávací program akreditovaného kvalifikačního kurzu Behaviorální analytik připraví absolventy na výkon povolání behaviorálního analytika, který bude schopen zajišťovat péči v oblasti aplikované behaviorální analýzy v rozsahu své odborné způsobilosti a podílet se na diagnostické, preventivní, rehabilitační a intervenční péči v oboru behaviorální analýzy u jedinců s neurovývojovými poruchami všech věkových kategorií. Absolvent kvalifikačního kurzu získá odbornou způsobilost k výkonu povolání behaviorálního analytika³⁾. Cílem vzdělávacího programu je připravit kvalifikovaného odborníka s hlubokým a uceleným souborem vědomostí a dovedností v oblasti aplikované behaviorální analýzy.

2.2 Charakteristika obsahových složek

Vzdělávací obsah vychází z minimálních požadavků na vzdělávání behaviorálního analytika stanoveného právními předpisy ČR⁴⁾. Obsah vzdělávacího programu akreditovaného kvalifikačního kurzu je rozdělen do teoretické výuky a praktického vyučování, které obsahují jednotlivé studijní předměty včetně odborné praxe.

Teoretická výuka v základech veřejného zdravotnictví zahrnuje vybrané disciplíny, které pomáhají vytvářet odborné kompetence absolventů v oblasti zdravotnictví. Jsou to základy veřejného zdravotnictví jako multidisciplinárního medicínského oboru, který využívá a integruje poznatky různých vědních disciplín. Jeho základ tvoří řada medicínských a společenských vědních oborů (např. organizace a řízení zdravotnictví, první pomoc, základy medicínského práva, základy podpory a ochrany zdraví. apod.).

V základech klinických oborů jsou integrovány předměty, které jsou významné pro hlubší porozumění zdravotnické problematice v oblasti neurovývojových poruch (např. neurologie, psychiatrie, pediatrie, geriatrie apod.).

Odborná behaviorálně analytická část zahrnuje teoretickou výuku a praktická vyučování formou cvičení poskytující znalosti v oblastech, které tvoří základ potřebný pro poskytování behaviorálně

analytické péče, jako např. pokročilé znalosti teoretických a epistemologických východisek, konceptů a principů aplikované behaviorální analýzy jako vědního oboru; široké škály způsobů měření projevů chování a experimentálního designu užívaného v aplikovaném výzkumu; etických a profesních standardů behaviorální analýzy; diagnostiky a hodnocení chování; aplikaci metod behaviorální změny; behaviorálně analytické intervence; a dalších. Výuka tak zahrnuje komplexní poznatky z aplikované behaviorální analýzy, a to zejména metody a techniky behaviorálně analytické diagnostiky pomocí funkčního hodnocení a funkční analýzy chování, měření chování se zaměřením na jeho topografii, frekvenci, trvání, latenci, intervaly výskytu a intenzitu, následnou analýzu získaných dat o chování, depistáži a sledování problémového chování, implementaci programů behaviorální změny včetně vytváření individuálních plánů učení a podmiňování, aplikaci různých plánů posilování vhodného chování, behaviorální intervence u deficitů a excesů v chování. Výuka vychází z experimentální analýzy chování a dalších behaviorálních věd a využívány jsou pouze poznatky založené na vědeckých důkazech.

Cílem praktického vyučování je osvojení dovedností a návyků umožňujících poskytování péče v oblasti behaviorální analýzy v rozsahu odborné způsobilosti absolventa. Obsahuje zejména provádění behaviorálně analytického hodnocení, diagnostiku a diferenciální diagnostiku chování, přípravu, implementaci a systematické hodnocení behaviorálních programů zaměřených na učení nových dovedností. Zahrnuje redukci problémového chování, provádění behaviorálně analytické terapie, rehabilitace a reedukace chování v souladu s etickými a profesními standardy v behaviorální analýze. Součástí je i vedení organizované reflexe a zdravotnické dokumentace, spolupráce v multidisciplinárním týmu i s osobami blízkými a osobami určenými pacientem/klientem, které mohou být informovány o jeho zdravotním stavu.

Praktické vyučování probíhá formou odborné praxe zejména u poskytovatele zdravotních služeb, v zařízeních sociálních služeb, ve vlastním sociálním prostředí pacienta/klienta a v akreditovaném zařízení pod přímým vedením kvalifikovaných behaviorálních analytiků nebo v odůvodněných případech jiných zdravotnických pracovníků oprávněných k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu.

2.3 Organizace vzdělávání

Vzdělávací program kvalifikačního kurzu je organizován kombinovanou formou vzdělávání⁵⁾, využívá multimediální podpory a e-learningu. Vzdělávání zahrnuje teoretickou výuku a praktické vyučování včetně odborné praxe, které obsahuje vyučování dle rozpisu učiva v učebním plánu, samostudium a odbornou praxi v celkovém rozsahu 420 hodin teoretické výuky a 1 500 hodin odborné praxe, 200 hodin praktických cvičení a 100 hodin praxe v akreditovaném zařízení. Odborná praxe je organizovaná denní formou vzdělávání a probíhá u poskytovatelů zdravotních služeb, v zařízeních sociálních služeb a ve vlastním sociálním prostředí pacienta/klienta.

Odborné předměty jsou v učebním plánu i v osnovách koncipovány tak, aby na sebe navazovaly, vzájemně se doplňovaly a umožnily po jejich absolvování vykonávat adekvátní činnosti při poskytování zdravotní péče v oblastech, kde bude behaviorální analytik vykonávat své povolání. Odborná praxe navazuje na teoretickou výuku základů klinických oborů. Délka vyučovací hodiny je 45 minut a odborné praxe je 60 minut.

2.3.1 Metody výuky

V rámci studia jsou respektovány zvláštnosti ve vzdělávání dospělých. Ve výuce jsou uplatňovány zejména aktivizující metody, které napomáhají k vytvoření požadovaných odborných a dalších dovedností. Volba výukových metod (slovní, demonstrační, názorné, skupinové práce, dovednostní, exkurze, aj.) je v kompetenci vyučujících se zřetelem k charakteru předmětu, ke

konkrétní situaci a možností akreditovaného zařízení.

2.4 Podmínky kvalifikačního vzdělávání

2.4.1 Vstupní podmínky

Absolvování akreditovaného magisterského studijního programu psychologie nebo neučitelství pedagogika⁵), zdravotní způsobilost.

2.4.2 Průběžné podmínky

Absolvování teoretické výuky a praktického vyučování v rozsahu stanoveném akreditovaným vzdělávacím programem;
absolvování odborné praxe včetně odborné praxe v akreditovaném zařízení;
absolvování mezinárodní zkoušky pro behaviorální analytiku (Board Certified Behavior Analyst) u Výboru pro certifikaci behaviorálních analytiků (Behavior Analyst Certification Board).

Do hodin praktického a teoretického vyučování akreditované zařízení započte nejvýše patnáctiprocentní omluvenou absenci z celkového počtu hodin.

Akreditované zařízení do vzdělávání v akreditovaném kvalifikačním kurzu započte část dříve absolvovaného studia, pokud odpovídá některé části vzdělávacího programu akreditovaného kvalifikačního kurzu, a část odborné praxe určené vzdělávacím programem, kterou účastník vykonal v jiném než akreditovaném zařízení; o započtení vydá potvrzení. V případě pochybností o započtení rozhodne na žádost účastníka vzdělávání nebo akreditovaného zařízení ministerstvo.

2.4.3 Způsob ukončení kvalifikačního kurzu

Kvalifikační kurz je ukončen závěrečnou zkouškou⁶), která se skládá z praktické a teoretické části, koná se zpravidla v jednom dni. Praktická část závěrečné zkoušky předchází části teoretické.

O úspěšně vykonané závěrečné zkoušce akreditované zařízení vydá osvědčení o získané odborné způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání.

3 Učební plán

Teoretická výuka	Počet hodin	
Základy veřejného zdravotnictví	32	
Organizace a řízení poskytování zdravotních služeb	8	
Právní souvislosti s poskytováním zdravotních služeb	8	
První pomoc	6	
Vybraná témata ochrany a podpory veřejného zdraví	6	
Zdravotnická dokumentace a informační technologie ve zdravotnictví	4	
Základy v klinických oborech	108	
Základy psychiatrie	40	
Základy neurologie	24	
Základy pediatrie	24	
Základy geriatrie	20	
Odborná behaviorálně analytická část	Počet hodin	
	teorie	cvičení
	280	200

Koncepty a principy behaviorální analýzy	45	
Úvod do měření chování a experimentálního designu	15	20
Úvod do etického a profesního chování v behaviorální analýze	15	
Aplikace metod behaviorální změny	45	30
Identifikace, diagnostika a hodnocení chování	45	40
Úvod do intervence a implementace programů aplikované behaviorální analýzy	15	30
Pokročilé postupy měření chování a experimentálního designu	30	40
Etické a profesní chování v behaviorální analýze	30	
Pokročilé postupy intervence a implementace programů aplikované behaviorální analýzy	30	40
Mezinárodní standardy v aplikované behaviorální analýze	10	
Praktické vyučování	1 800	
Odborná praxe	1 500	
Odborná praxe v akreditovaném zařízení	100	
Praktická cvičení	200	
Celkem	2 220	

4 Učební osnovy

ZÁKLADY VEŘEJNÉHO ZDRAVOTNICTVÍ

Název předmětu: ORGANIZACE A ŘÍZENÍ POSKYTOVÁNÍ ZDRAVOTNÍCH SLUŽEB

Rozsah: 8 hodin

Anotace

Teoretický úvod do systému poskytování zdravotních služeb v ČR, základy financování zdravotnických služeb, systém managementu a vedení administrativy. Zabezpečení a rozvoj lidských zdrojů ve zdravotnictví i v sociální sféře. Cílem předmětu je poskytnout základní informace o systému zdravotní péče a provozu zdravotnických zařízení.

Obsahové zaměření

struktura zdravotnictví v ČR
systém péče o zdraví a zdravotnictví v ČR
právní rámec pro poskytování zdravotní péče v ČR
financování zdravotnictví
ekonomika zdravotnictví a zdravotnického zařízení
řízení kvality a bezpečí péče ve zdravotnických zařízeních.

Název předmětu: PRÁVNÍ SOUVISLOSTI S POSKYTOVÁNÍM ZDRAVOTNÍCH SLUŽEB

Rozsah: 8 hodin

Anotace

Právní povědomí je nezbytnou vybaveností každého občana, což v praxi znamená, že občan zná nejen své povinnosti, ale také svá práva. Cílem předmětu je získání základních informací o právním systému v ČR, základních právních pojmech, právních předpisech zahrnující současně právní odpovědnost při výkonu zdravotnického povolání. Důraz je kladen na orientaci v právním prostředí zejména s ohledem na základní prameny medicínského práva a jejich souvislosti s poskytováním zdravotní péče, nikoliv podrobnou znalost obsahu.

Obsahové zaměření

principy a pojmy teorie práva
právní systém a právní odvětví v ČR
prameny práva
právní normy a právní vztahy
základní právní předpisy upravující právní vztahy související s právem na zdravotní péči, jejím výkonem a odpovědnosti za její poskytování (obecně závazné předpisy ve zdravotnictví, zákony o zdravotnických službách a prováděcí vyhlášky, právní odpovědnost zdravotnických pracovníků, vedení zdravotnické dokumentace, bezpečnost a ochrana zdraví při práci).

Název předmětu: PRVNÍ POMOC**Rozsah: 6 hodin****Anotace**

První pomoc představuje soubor opatření, která slouží k bezprostřední pomoci při náhlém ohrožení zdraví. Cílem předmětu je seznámit účastníky kurzu s jednotlivými stavy ohrožujícími zdraví a život pacientů/klientů a se zásadami poskytování neodkladné první pomoci.

Obsahové zaměření

zásady poskytování první pomoci
stavy ohrožující zdraví postiženého
zhodnocení situace a stavu postiženého
první pomoc u neodkladných stavů úrazového a neúrazového charakteru
stavy ohrožující život postiženého
poruchy základních životních funkcí a indikace k provádění neodkladné resuscitace (KPR) u dospělých a u dětí
praktický nácvik na modelech.

Název předmětu: VYBRANÁ TÉMATA OCHRANY A PODPORY VEŘEJNÉHO ZDRAVÍ**Rozsah: 6 hodin****Anotace**

Ve zdravotnických, sociálních zařízeních i v přirozeném prostředí pacienta se behaviorální analytik při výkonu svého povolání setkává s pacienty/klienty s rozmanitými typy postižení a s různým rizikem vzniku dalších onemocnění, včetně onemocnění infekčních. Nezbytným předpokladem prevence vzniku a šíření infekčních onemocnění je znalost základních principů a požadavků na provoz zdravotnických zařízení. Cílem předmětu je seznámit účastníky kurzu se základy ochrany veřejného zdraví z hlediska hygienických a epidemiologických faktorů při předcházení vzniku a šíření infekčních chorob včetně zásad bezpečnosti práce ve zdravotnickém zařízení.

Obsahové zaměření

determinanty zdraví
definice zdravotních rizik životního a pracovního prostředí a možnosti ochrany před negativními účinky

prevence vzniku specifických a nespecifických infekcí
infekce, epidemie, jejich formy
hygiena a bezpečnost práce při riziku vzniku infekce
základní právní předpisy upravující požadavky na provoz zdravotnických zařízení.

Název předmětu: ZDRAVOTNICKÁ DOKUMENTACE A INFORMAČNÍ TECHNOLOGIE VE ZDRAVOTNICTVÍ

Rozsah: 4 hodiny

Anotace

Zdravotnický pracovník při výkonu svého povolání používá výpočetní techniku a využívá databáze v medicínských informačních systémech. Současně musí zpracovávat dokumentaci o pacientovi/klientovi a využívat elektronický způsob vedení zdravotnické dokumentace.

Cílem předmětu je seznámit účastníky kurzu se základy výpočetní techniky včetně technických aspektů zdravotnické informatiky, využití informačních a komunikačních technologií v medicíně a poskytnout informace o zdravotnické dokumentaci a systému jejího vedení.

Obsahové zaměření

výpočetní technika, vybavení počítačů
technické aspekty zdravotnické informatiky
zdravotnické informační systémy
využití výpočetní techniky v diagnostice, terapii apod.
platné právní předpisy vztahující se k vedení, archivaci a skartaci zdravotnické dokumentace
ochrana osobních dat pacientů
obsah a způsob vedení zdravotnické dokumentace a právo nahlížet do ní
úplnost zdravotnické dokumentace
zápisy a způsob vedení zdravotnické dokumentace (věcný obsah)
elektronický způsob vedení zdravotnické dokumentace.

ZÁKLADY V KLINICKÝCH OBORECH

Název předmětu: ZÁKLADY PSYCHIATRIE

Rozsah: 40 hodin

Anotace

Předmět seznamuje se základními pojmy z medicínského oboru psychiatrie a s jeho zaměřením. V jednotlivých hodinách jsou představeny základy obecné i speciální psychiatrie s ohledem na studijní obor aplikovaná behaviorální analýza. Pozornost je věnována zejména tématům duševní zdraví a psychická porucha, příznaky a příčiny psychických poruch, klasifikace psychických poruch, psychózy dětského věku, psychogenní poruchy a neurózy, depresivní stavy u dětí, psychosomatické poruchy, poruchy chování, lehká mozková dysfunkce a hyperaktivní syndrom, poruchy učení, poruchy mentální úrovně, poruchy vývoje osobnosti a psychopatie. Samostatně jsou pojímána témata neurovývojových poruch a jejich psychiatrické diagnostiky a léčby.

Obsahové zaměření

obecná psychiatrie: úvod do psychiatrie, základní pojmy, historie psychopatologie, etiologie a patogeneze duševních poruch
speciální psychiatrie: organicky a symptomaticky podmíněné duševní poruchy
náplň a historie oboru psychiatrie, stručný přehled jeho vývoje
obecné zásady psychiatrického vyšetření
význam osobní a rodinné anamnézy
objektivní vyšetření a stanovení diagnózy
biochemie a likvorologie v psychiatrii
neurobiologie a neurochemie v psychiatrii
duševní poruchy a poruchy chování
neurovývojové poruchy (ADHD, poruchy autistického spektra)
specifika psychiatrické diagnostiky poruch autistického spektra a dalších neurovývojových poruch
organicky podmíněné duševní choroby
afektivní poruchy
poruchy vyvolané stresem, somatoformní poruchy
specifické poruchy osobnosti - mentální postižení
prevence a léčba v psychiatrii.

Název předmětu: ZÁKLADY NEUROLOGIE**Rozsah: 24 hodin****Anotace**

Cílem předmětu je získání základních vědomostí z neurologie pro potřeby behaviorálních analytiků. Předmět seznamuje s tématy obecné neurologie, např. anatomie nervového systému, neuron a reflexní činnost, motorický a senzitivní systém a jeho poruchy, periferní nervový a vegetativní autonomní systém, mozkové (hlavové) nervy, retikulární formace mozkového kmene, mozková kůra, funkční asymetrie mozkových hemisfér, symbolická funkce, fatické funkce, vědomí a spánek. V rámci speciální neurologie se věnuje lehké mozkové dysfunkci, neurovývojovým poruchám, epileptickým syndromům, dětským neurózám a úrazům CNS.

Obsahové zaměření

obecná neurologie
anatomie nervového systému
neuron a reflexní činnost
motorický a senzitivní systém a jeho poruchy, periferní nervový a vegetativní autonomní systém, mozkové (hlavové) nervy
retikulární formace mozkového kmene
mozková kůra
funkční asymetrie mozkových hemisfér
symbolická funkce, fatické funkce
vědomí a spánek
speciální neurologie
lehké mozkové dysfunkce
neurovývojové poruchy
epileptické syndromy
dětské neurózy

úrazy CNS.

Název předmětu: ZÁKLADY PEDIATRIE

Rozsah: 24 hodin

Anotace

Cílem předmětu je seznámení účastníků s riziky a chorobami dětského věku, vč. období prenatálního a perinatálního vývoje, s možnostmi včasné prevence, diagnostiky a léčby. Důraz je kladen na brzké odhalení zdravotních problémů a týmovou spolupráci různých odborností. Jednotlivé patologické situace jsou probírány z hlediska rizikových faktorů, etiologie, symptomů, vývoje, klinického obrazu, komplikací, důsledků a prognózy s informacemi o možných způsobech prevence a léčby.

Obsahové zaměření

růst a vývoj dítěte, jeho ovlivnění vč. prenatální a perinatální péče období dětského věku (novorozenecké, kojenecké, batolecí, předškolní, školní, dorostové), jejich charakteristika, význačná zdravotní a sociální rizika, možnosti ochrany
rizikový novorozenec - definice, význam, příčiny, prevence, léčba
zevní (biologické, chemické, fyzikální, sociální) a vnitřní (genetika, dispozice, stárnutí, imunita) faktory negativně ovlivňující zdraví
role dětského lékaře a oboru pediatrie při depistáži a diagnostice neurovývojových poruch u dětí.

Název předmětu: ZÁKLADY GERIATRIE

Rozsah: 20 hodin

Anotace

Cílem je seznámit účastníky s involučními změnami, zdravotním stavem a onemocněními ve vyšším věku z hlediska ošetrovatelské péče a potřeb seniorů změněných v souvislosti s onemocněním.

Obsahové zaměření

demografické a epidemiologické minimum
zdravotní stav a funkční schopnosti v seniorském věku
racionální farmakoterapie ve stáří
geriatrická syndromologie
malnutrice, inkontinence moči a stolice
závrať, nestabilita, pády a poruchy chůze
bolest
zdravotnické a sociální služby pro seniory
specifika zdravotní péče u seniorů (důraz je kladen na odlišnosti individuálních potřeb lidí vyšších věkových skupin a způsob jejich uspokojování, včetně odlišnosti multidisciplinární péče o seniory v oblasti ambulantních a lůžkových zdravotních služeb).

ODBORNÁ BEHAVIORÁLNĚ ANALYTICKÁ ČÁST

Název předmětu: KONCEPTY A PRINCIPY BEHAVIORÁLNÍ ANALÝZY

Rozsah: 45 hodin**Anotace**

Předmět představuje historii a vývoj behaviorálních teorií a rozvíjí teoretické a konceptuální porozumění vědního oboru aplikovaná behaviorální analýza. Zabývá se historií respondentního a operantního podmiňování, vzájemnou podmíněností jednotlivých projevů chování a jejich posloupností. Představuje principy analýzy úkolů a analýzy vzájemných vztahů mezi antecedenty, projevy chování a jejich následky (tzv. A-B-C analýza). Dále předmět seznamuje s principy tvarování a řetězení chování, základními přístupy ke zvyšování nebo snižování výskytu projevů určitého chování a základy rozvoje verbálního chování.

Obsahové zaměření

historie a vývoj behaviorálních teorií
respondentní a operantní podmiňování
chování, třídy odpovědí
stimul, kontrola stimulem, ekvivalence stimulů
mentalismus
pozitivní a negativní posilování, vyhasínání a trest
diskriminace stimulů a jejich generalizace
tvarování a řetězení chování
analýza úkolu, A-B-C posloupnost
motivující operace
základy verbálního chování
chování tvarované prostřednictvím souvislostí a řízené pravidly
vzájemná podmíněnost chování a posloupnost chování
behaviorální kontrast.

Název předmětu: ÚVOD DO MĚŘENÍ CHOVÁNÍ A EXPERIMENTÁLNÍHO DESIGNU**Rozsah: 15 hodin****Anotace**

Předmět představuje a usazuje do kontextu behaviorální analýzy široké spektrum přístupů k měření chování a jejich aplikaci jak v klinické praxi, tak ve výzkumu. Předmět seznamuje také s úvodními kapitolami experimentálního měření chování u jedinců prostřednictvím vnitrosubjektových experimentálních plánů. Věnuje se též výběru a definici cílového chování a základním atributům kvality měření chování, jako jsou validita, reliabilita, přesnost měření projevů chování a shodě mezi pozorovateli.

Obsahové zaměření

základy experimentální analýzy
výběr a definování cílového chování
měřitelné dimenze chování (frekvence, doba trvání, latence, intenzita, topografie, atd.)
přímé a nepřímé pozorování: metody přímého a nepřímého měření chování, výhody a nevýhody
kontinuální a diskontinuální měření chování
zajištění kvality měření: shoda mezi pozorovateli, validita, reliabilita a přesnost
experimentální design, výhody a nevýhody vnitrosubjektových a mezisubjektových

experimentálních plánů
závislé, nezávislé a intervenující proměnné.

Název předmětu: ÚVOD DO ETICKÉHO A PROFESNÍHO CHOVÁNÍ V BEHAVIORÁLNÍ ANALÝZE

Rozsah: 15 hodin

Anotace

Předmět se zaměřuje jak na úvodní témata etického chování při jednání s lidmi v souvislosti s poskytováním zdravotní péče obecně, tak na specifika etického chování při využívání programů behaviorální intervence a zodpovědnosti vůči pacientům/klientům společně se zodpovědností vůči osobám blízkým a osobám určenými pacientem/klientem, které mohou být informovány o jeho zdravotním stavu. Cílem předmětu je seznámit účastníky s etickými a profesionálními standardy, které vycházejí z mezinárodních pravidel pro zodpovědné chování behaviorálních analytiků, které jsou definovány v Etickém kodexu behaviorálních analytiků (Professional and Ethical Compliance Code for Behavior Analysts). V rámci výuky budou také prezentovány a rozebírány každodenní etické výzvy v praxi behaviorálního analytika a jejich správné řešení.

Obsahové zaměření

úvod do etických a profesionálních standardů, právo na efektivní intervenci, právo na efektivní vzdělávání, všeobecný úvod do etiky
etické aspekty výkonu nelékařského povolání
základní etické principy, nejčastější etické problémy každodenní etické výzvy
práva pacientů, práva a povinnosti zdravotnického personálu
konvence o lidských právech a biomedicíně
BACB profesionální disciplinární a etické standardy
zodpovědné chování behaviorálního analytika (pravidlo 1.0 a 6.0).

Název předmětu: APLIKACE METOD BEHAVIORÁLNÍ ZMĚNY

Rozsah: 45 hodin

Anotace

Předmět představuje zákonitosti a pravidla pro aplikaci postupů směřujících ke změně chování jedince. V rámci studia budou vysvětleny principy a postupy funkčního hodnocení chování pomocí přímých i nepřímých behaviorálních diagnostických metod a technik. Předmět se zaměří zejména na postupy funkční analýzy chování, včetně jejich variací (např. zkrácená funkční analýza chování, analýza chování s využitím latence nebo prekursorů problémového chování). Dále budou podrobně probrány zákonitosti ovlivňující chování jedince a vzájemné vztahy mezi antecedenty, chováním a následky chování (např. pozitivní a negativní posílení, vyhasínání, vytváření nových posílení. atd.). V neposlední řadě se předmět zaměří na postupy pro modifikaci chování a učení nových dovedností v konkrétních situacích.

Obsahové zaměření

funkční hodnocení a funkční analýza chování
rozvrhy posilování, diferencované posilování

využití promptů a jejich postupné odstraňování
intenzivní učení (discrete trial training)
postupy bezchybného učení
využití metod rozvoje verbálního chování
použití posílení, trestu a vyhasínání
učení diskriminačních (rozlišovacích) schopností
Premackův princip
praktické postupy párování stimulů.

Název předmětu: IDENTIFIKACE, DIAGNOSTIKA Z HODNOCENÍ CHOVÁNÍ

Rozsah: 45 hodin

Anotace

Předmět se zaměřuje na způsoby identifikace projevů chování vhodného pro behaviorální intervenci, provádění diagnostiky chování jedince a správného vyhodnocení jeho funkcí. Obsahem bude též nácvik způsobů, jak pracovat s informacemi a daty o jedinci a jeho sociálním okolí, které má behaviorální analytik z různých zdrojů k dispozici, včetně informací o biologických proměnných klienta/pacienta, které mohou ovlivňovat jeho chování. Dále budou představeny způsoby, jakými je možné provést předběžné hodnocení problémového chování a jak v rámci diagnostiky spolupracovat s dalšími profesionály, např. lékaři, sociálními pracovníky, psychology. atp. V neposlední řadě se předmět zaměří na identifikaci limitů behaviorální intervence a individuálních znalostí a zkušeností behaviorálního analytika s cílem identifikovat situace a stavy pacienta/klienta, kdy je nutné jej směřovat do péče jiných zdravotnických profesí.

Obsahové zaměření

vyhodnocení anamnestických údajů a dostupných informací o pacientovi/klientovi
použití posuzovacích škál, záznamových archů a behaviorálního interview při diagnostice
posouzení biologických proměnných, které mohou ovlivňovat chování pacienta/klienta
ekologické hodnocení chování a změny v prostředí
sociální validita a volba priorit při výběru cílového chování
provedení předběžného hodnocení chování za účelem identifikace problémových oblastí
hodnocení preferencí a spolupráce s pacientem/klientem
vysvětlení behaviorálních postupů pacientovi/klientovi prostřednictvím běžného (neodborného) jazyka
konzultace, supervize a spolupráce mezi behaviorálními analytiky
provádění behaviorální intervence ve spolupráci s profesionály z jiných profesí (lékaři, psychology. atp.)
specifika behaviorální diagnostiky a hodnocení chování u osob s poruchami autistického spektra
behaviorální diagnostika a hodnocení chování u osob s mentálním postižením a jinými neurovývojovými poruchami.

Název předmětu: ÚVOD DO INTERVENCE A IMPLEMENTACE PROGRAMŮ APLIKOVANÉ BEHAVIORÁLNÍ ANALÝZY

Rozsah: 15 hodin

Anotace

Předmět se zaměřuje na základní praktické dovednosti při sestavování a implementaci programů behaviorální intervence u pacientů/klientů. Důraz je kladen na jednotlivé kroky, které behaviorální analytik provádí s cílem rozvinout u pacienta/klienta nové funkční projevy chování, které mu napomohou zvýšit kvalitu jeho života. Předmět tak rozvíjí praktické dovednosti účastníků kurzu pro tvorbu individuálních plánů behaviorální intervence a jejich využití v přirozeném prostředí pacienta/klienta. Důraz je kladen na zvládnutí základních technik při intenzivním učení a učení v přirozeném prostředí, včetně technik promptování, tvarování, diferencovaného posilování, implementaci různých rozvrhů posilování a specializovaných technik aplikované behaviorální analýzy, které se zaměřují na rozvoj verbálních operantů. Cílem je také představit uchazečům způsoby výběru intervencí, které jsou založeny na vědeckých důkazech, způsobu monitoringu a supervize individuálních programů.

Obsahové zaměření

vymezení potencionálních intervencí a volba vhodné intervence
procedurální integrita, tvorba a řízení programu behaviorální intervence
odborný dohled a supervize behaviorálního programu
základní postupy při učení dovedností a nabývání nových repertoárů chování
učení v přirozeném prostředí pacienta/klienta
základní postupy při intenzivním učení
techniky diskriminačního tréninku a transferu kontroly stimulů
techniky promptování (dopomoci s provedením úkolu)
techniky tvarování a řetězení chování
způsoby antecedentní intervence
způsoby diferencovaného posilování a vyhasínání
základní postupy při redukci problémového chování.

Název předmětu: POKROČILÉ POSTUPY MĚŘENÍ CHOVÁNÍ A EXPERIMENTÁLNÍHO DESIGNU

Rozsah: 30 hodin

Anotace

Předmět navazuje na předmět Úvod do měření chování a experimentálního designu. Představuje pokročilé vnitrosubjektové výzkumné postupy a designy vhodné pro měření chování a způsoby grafické prezentace, interpretace a analýzy behaviorálních dat jak v klinické praxi, tak behaviorálním výzkumu. Cílem předmětu je seznámit účastníky s nejčastěji používanými formáty experimentálního designu s důrazem na vytvoření dovedností pro využití těchto znalostí v praxi behaviorálního analytika.

Obsahové zaměření

výběr vhodného způsobu měření chování
grafická prezentace behaviorálních dat
posuzování úrovně, trendů a variability v chování
sledování základní úrovně chování před intervencí
výběr vhodného formátu experimentálního designu
vliv pořadí prezentovaných podnětů, transferu a učení při využití vnitrosubjektového experimentálního designu

reverzní formát experimentálního designu (Reversal design) a jeho variace
formát měnících se intervencí (Alternating treatments design)
formát měnícího se kritéria (Changing criterion design)
formát několikeré základny (Multiple-baseline design)
organizace, analýza a interpretace behaviorálních dat.

Název předmětu: ETICKÉ A PROFESNÍ CHOVÁNÍ V BEHAVIORÁLNÍ ANALÝZE

Rozsah: 30 hodin

Anotace

Předmět navazuje a prohlubuje obsah předmětu Úvod do etického a profesního chování v behaviorální analýze a je zaměřen na detailní rozbor pravidel etického a zodpovědného chování behaviorálních analytiků, jenž jsou definované v tzv. Etickém kodexu pro behaviorální analytiku (Professional and Ethical Compliance Code for Behavior Analysts). Uchazeči se podrobně seznámí se způsoby rozhodování, které chování pacienta/klienta může podléhat behaviorální intervenci, a které naopak intervenci podléhat nesmí. Předmět se zaměří také na zodpovědné chování behaviorálního analytika vůči pacientům/klientům, zákonným zástupcům, rodině, ostatním profesionálům a společnosti jako celku.

Obsahové zaměření

zodpovědnost behaviorálního analytika vůči klientům a pacientům
etické aspekty hodnocení chování a výběru chování pro intervenci
behaviorální analytik a individuální program změny chování
behaviorální analytik jako vzdělavatel, klinik a supervizor
zodpovědnost behaviorálního analytika vůči pracovišti
etická zodpovědnost behaviorálního analytika v rámci vědy a využívání intervencí založených na vědeckých důkazech
zodpovědnost behaviorálního analytika vůči kolegům
etická zodpovědnost behaviorálního analytika vůči společnosti
behaviorální analytik jako výzkumník - etické aspekty
provedení analýzy rizik a benefitů před započítím behaviorální intervence.

Název předmětu: POKROČILÉ POSTUPY INTERVENCE A IMPLEMENTACE PROGRAMŮ APLIKOVANÉ BEHAVIORÁLNÍ ANALÝZY

Rozsah: 30 hodin

Anotace

Předmět navazuje a prohlubuje obsah předmětu Úvod do intervence a implementace programů aplikované behaviorální analýzy. Předmět se zaměřuje na rozvoj pokročilých dovedností při sestavování a vedení a supervizi programů behaviorální intervence u pacientů/klientů. Důraz je kladen na jednotlivé kroky, které behaviorální analytik provádí s cílem rozvinout u pacienta/klienta nové funkční projevy chování, které mu napomohou zvýšit kvalitu jeho života a rovněž na techniky, které vedou k redukci nefunkčního chování, jenž pacientovi/klientovi brání v uspokojování životních potřeb. Předmět rozvíjí pokročilé dovednosti uchazečů pro tvorbu individuálních plánů behaviorální intervence a jejich využití v přirozeném prostředí pacienta/klienta. Důraz je kladen na zvládnutí pokročilých technik při intenzivním učení a učení v přirozeném prostředí, včetně technik promptování, tvarování, diferencovaného posilování, implementaci různých rozvrhů posilování a

specializovaných technik aplikované behaviorální analýzy, které se zaměřují na rozvoj verbálních operantů. Cílem je také připravit účastníky na roli profesionála, který vede profesně mladší a méně zkušené kolegy, hodnotí a monitoruje úspěšnost behaviorální intervence a kontinuálně adaptuje její průběh na základě dosažených výsledků a změn v chování pacienta/klienta.

Obsahové zaměření

vymezení potencionálních intervencí a volba vhodné intervence
odborný dohled nad procedurální integritou, hodnocení a supervize programu behaviorální intervence
pokročilá pravidla odborného dohledu a supervize behaviorálního programu
pokročilé postupy při učení dovedností a nabývání nových repertoárů chování
pokročilé postupy při učení v přirozeném prostředí pacienta/klienta
pokročilé postupy při intenzivním učení
další techniky diskriminačního tréninku a transferu kontroly stimulů
další techniky promptování (dopomoci s provedením úkolu)
další techniky tvarování a řetězení chování
pokročilé způsoby antecedentní intervence
pokročilé způsoby diferencovaného posilování a vyhasínání
pokročilé postupy při redukci problémového chování.

Název předmětu: MEZINÁRODNÍCH STANDARDY V APLIKOVANÉ BEHAVIORÁLNÍ ANALÝZE

Rozsah: 10 hodin

Anotace

Předmět seznamuje s mezinárodními organizacemi, standardy, postupy a výzkumem v oblasti aplikované behaviorální analýzy. Účastníci se seznámí s posláním, cíli, aktivitami a právy a povinnostmi, které vyplývají z členství v mezinárodních odborných společnostech jako je např. Evropská asociace aplikované behaviorální analýzy (European Association of Applied Behavior Analysis), Mezinárodní společnost pro aplikovanou behaviorální analýzu (Applied Behavior Analysis International), Výbor pro certifikaci behaviorálních analytiků (Behavior Analyst Certification Board), atd.

Obsahové zaměření

aplikovaná behaviorální analýza v mezinárodních souvislostech
tradice behaviorální analýzy v různých zemích
významné národní a mezinárodní organizace a instituce pro aplikovanou behaviorální analýzu
mezinárodní standardy a certifikace v behaviorální analýze
významné mezinárodní konference, semináře a odborné časopisy.

PRAKTICKÉ VYUČOVÁNÍ	Σ 1 800 hodin
Odborná praxe na vlastním/doporučeném pracovišti	1 500 hodin
Seznam výkonů	Minimální počet výkonů
Měření frekvence výskytu chování	1
Měření výskytu chování za určenou jednotku času	1
Měření délky trvání chování	1

Měření latence	1
Měření mezireakčního času (IRT)	1
Měření procenta výskytu chování	1
Měření chování na základě kritéria	1
Posouzení a interpretace shody mezi pozorovateli	3
Vyhodnocení přesnosti a spolehlivosti postupů měření	3
Navrhování, zaznamenávání a interpretování dat pomocí grafů	3
Navrhování, zaznamenávání a interpretování dat pomocí kumulativních záznamů pro zobrazení dat	3
Navrhování a postupy kontinuálního měření chování (např. záznam událostí)	3
Navrhování a postupy diskontinuálního měření, např. záznam částečného nebo celého intervalu, momentální vzorkování času	3
Navrhování a volba behaviorálního opatření na základě změřeného chování	3
Navrhování experimentálního výzkumného designu v praxi	3
Posouzení možnosti behaviorální intervence pro určitý druh chování	5
Posouzení možné nežádoucí účinky posilování a provede opatření k jejich eliminaci	5
Posouzení možné nežádoucí účinky behaviorálního trestu a provede opatření k jejich eliminaci	5
Posouzení možné nežádoucí účinky vyhasínání a provedení opatření k jejich eliminaci	5
Použití pozitivního a negativního posilování	5
Použití vhodného rozvrhu posilování	5
Použití prompty a postupné odstraňování promptů	5
Použití modelování a učení pomocí imitace	5
Použití techniky tvarování chování	5
Použití techniky řetězení chování	5
Provedení analýzu vybrané dovednosti pacienta (včetně rozdělení dovednosti na dílčí kroky pro její nácvik)	5
Použití techniky intenzivního učení a učení v přirozeném prostředí	5
Provedení hodnocení verbálních operantů	3
Použití techniky učení echoických reakcí	5
Použití techniky učení mandů	5
Použití techniky učení taktů	5
Použití techniky učení intraverbálů	5
Použití techniky učení reakcí posluchače	5
Identifikace možnosti použití behaviorálního trestu	3
Použití pozitivního a negativního trestu	3
Použití vhodného rozvrhu při použití behaviorálního trestu	3
Použití techniky vyhasínání	3
Použití různých technik diferencovaného posilování	3
Použití intervence založené na učení diskriminace stimulů	3
Použití intervence založené na přímých pokynech a pravidlech	3
Použití behaviorální smlouvy (tj. smlouvy o chování)	1
Použití techniky založené na vztazích kontingence	1
Použití procedury ekvivalence stimulů	1
Použití techniky zaměřené na kontrast v chování	1
Uspořádání sekvence požadavků s vysokou pravděpodobností výskytu	1
Použití techniky založené na Premackově principu	1
Použití procedury párování k vytvoření nových podmíněných posílení	3
Použití procedury bezchybného učení	5
Použití procedury učení přiřazování podle stanoveného kritéria	3
Použití strategie podporující sebeřízení u pacienta/klienta	3
Použití strategie tokenového systému při posilování chování	2
Použití strategie přímých instrukcí	2
Použití strategie přesného učení	3

Použití strategie individualizovaného systému učení	3
Použití strategie náhodného učení	3
Použití strategie funkčního komunikačního učení	3
Použití strategie augmentativní komunikace	3
Identifikování chování, které je vhodné pro behaviorální intervenci na základě dostupných informací a diagnostiky	5
Aplikace teoretické koncepty behaviorální analýzy v praxi	5
Interpretování dat, která byla získána měřením chování	5
Navrhování a realizace hodnocení preferencí a potřeb pacienta/klienta	5
Stanovení intervenčního cíle v pozorovatelných a měřitelných termínech	5
Určení možné behaviorální intervence na základě výsledků hodnocení a vědeckých důkazů o účinnosti intervence	5
Určení intervenční strategie založené na analýze úkolů	5
Určení intervenční strategie založené na preferencích klienta	5
Výběr intervenční strategie založené na aktuálním repertoáru chování pacienta/klienta	5
Výběr intervenční strategie založené na možnostech prostředí, ve kterém pacient/klient žije	5
Výběr přijatelného alternativního chování, které bude jeho alternativou při využití technik snižování výskytu určitého chování	3
Sestavení a realizace program pro generalizaci (zobecnění) stimulů a behaviorálních odpovědí	3
Sestavení a realizace programu pro udržení již naučeného chování	5
Sestavení a vedení průběžné dokumentace o intervenčním programu a změnách v chování pacienta/klienta	5
Identifikace okolností, které mohou být pro pacienta/klienta rizikové a mohou narušit program intervence	5
Odborná praxe v akreditovaném zařízení	100 hodin
Seznam výkonů	Počet výkonů
Použití intervenci založenou na manipulaci s antecedenty, jako jsou motivující operace a diskriminační stimuly	5
Provedení školení v behaviorální intervenci pro zainteresované osoby	3
Navrhování a provedení změny v programu a v postupech změny chování	3
Navrhování a použití efektivního systému monitorování programu a výkonu pacienta/klienta	3
Navrhování a použití efektivní systému monitorování integrity programu behaviorální intervence	3
Vyhodnocení účinnosti behaviorálního programu	3
Provedení komplexního návrhu měření chování, způsobu jeho záznamu a vysvětlení výstupů měření pacientovi/klientovi	3
Sestavení a vedení průběžné dokumentace o intervenčním programu a změnách v chování pacienta/klienta	5

4.1.1 Odborná praxe

Praxe bude směřována na pracoviště a do prostředí, kde se nacházejí pacienti/klienti s neurovývojovými poruchami v dětském, dospělém i seniorském věku.

Praxe bude probíhat na pracovištích, kde jsou poskytovány zdravotnické nebo sociální služby, v jiných zařízeních a ve vlastním sociálním prostředí pacienta/klienta (např. v domácím prostředí nebo v prostředí, kde pacient/klient tráví volný čas. atp.) včetně akreditovaného zařízení. Praxe bude probíhat tak, aby měl účastník možnost sledovat a prakticky si vyzkoušet všechny výkony uvedené v seznamu praktických výkonů výše. Nedílnou součástí vzdělávacího programu je vedení Logbooku/záznamu o provedených výkonech v rámci celé odborné praxe na vlastním (zvoleném nebo určeném) pracovišti a akreditovaném zařízení pro praktickou část vzdělávacího programu.

5 Požadavky na zajištění realizace kvalifikačního kurzu

Personální požadavky

Vyučující teoretické výuky a učitel praktického vyučování může být zdravotnický pracovník nebo pracovník, jehož odbornost se vztahuje k příslušné problematice a vyučovanému předmětu (např. lékař, inženýr, právník, pedagog, speciální pedagog. apod.). Vyučujícím odborné behaviorálně analytické části programu může být pouze odborník, který je navíc držitelem mezinárodní certifikace v aplikované behaviorální analýze (Board Certified Behavior Analyst). Učitel praktického vyučování musí splnit podmínky, které jsou stanoveny příslušným vzdělávacím programem.

Věcné a technické vybavení

Zařízení určené pro realizaci vzdělávacího programu musí být náležitě materiálně a technicky vybaveno pro práci behaviorálního analytika. Jedná se zejména o prostorové vybavení, učebny pro teoretickou výuku s potřebnou multimediální výukovou technologií a učebny pro praktický nácvik dovedností. Učebny pro nácvik praktických dovedností musí být vybaveny pomůckami pro nácvik technik behaviorální intervence. Jedná se zejména o pomůcky k zaznamenávání a měření projevů chování (pomůcky k měření frekvence, latence, doby trvání chování), pomůcky k zaznamenávání projevů chování (informační a komunikační technologie s dostatečným zabezpečením pro zachování důvěrnosti zaznamenaných dat). Materiály pro diagnostiku chování, zejména behaviorální diagnostické nástroje (např. diagnostické nástroje a manuály VB-MAPP) a software pro vytváření individuálních behaviorálních programů pacientů/klientů. Materiály pro záznam dat a informací (např. behaviorální formuláře, záznamové archy a formuláře s možností grafického záznamu dat o chování).

Pro nácvik technik behaviorální intervence musí být učebny pro praktickou výuku vybaveny dostatečným množstvím herních prvků pro nácvik práce s pacienty/klienty v dětském věku a dostatečným množstvím specializovaných pomůcek pro motivaci osob s neurovývojovým postižením. Dále pak pomůckami k provádění hodnocení preferencí a rozvoji verbálních operantů (např. specializované karty pro nácvik mandů, taktů, echoických reakcí a intraverbálního chování). Pro pozorování přímé práce uchazeče s klientem je vhodné, aby pracoviště disponovalo místností vybavenou jednosměrným zrcadlem, které umožní sledování práce uchazeče bez nutnosti vstupu do prostředí, kde probíhá intervence.

Dále musí být pracoviště vybaveno dostatečným množstvím současné odborné literatury z oblasti aplikované behaviorální analýzy a přístupu k mezinárodním odborným časopisům z oblasti aplikované behaviorální analýzy. V neposlední řadě je nutné, aby pracoviště disponovalo dostatečným množstvím odborné literatury z oblasti experimentálního výzkumného designu.

Bezpečnost a ochrana zdraví

Součástí teoretické výuky i praktického vyučování je problematika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hygieny práce a požární ochrany.

Výuka k bezpečné a zdravé neohrožující práci vychází z požadavků platných právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Požadavky jsou doplněny informacemi o rizicích možných ohrožení v souvislosti s vykonáváním praktické výuky, včetně informací vztahujících se k opatřením na ochranu před působením zdrojů rizik.

6 Studijní materiály a zdroje

ZÁKLADY VEŘEJNÉHO ZDRAVOTNICTVÍ

Povinná literatura

1. JOHNSON, J. a C. H. STOSKOPF. Comparative health systems: global perspectives. 1st ed. London: Jones and Bartlett Publisher, LLC, 2010. 451 s. ISBN 978-0-7637-5379-5.
2. KELNAROVÁ, J. a kol. První pomoc I: pro studenty zdravotnických oborů. 2. přeprac. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2012. 100 s. ISBN 978-80-247-4199-4.
3. KELNAROVÁ, J. a kol. První pomoc II: pro studenty zdravotnických oborů. 2. přeprac. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2013. 180 s. ISBN 978-80-247-4200-7.
4. MALINA, A. Úvod do veřejného zdravotnictví pro nelékaře. 1. vyd. Praha: Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví, 2013. 65 s. ISBN 978-80-87023-29-7.
5. PETRŽELA, M. První pomoc pro každého. 2. dopl. vyd. Praha: Grada, 2016. 102 s. ISBN 978-80-247-5556-4.
6. POLICAR, R. Zdravotnická dokumentace v praxi. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 223 s. ISBN 978-80-247-2358-7.
7. PRUDIL, L. Právo pro zdravotnické pracovníky. 2. dopl. a uprav. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2017. 155 s. ISBN 978-80-7552-507-9.
8. SAIBERTOVÁ, S. První pomoc. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2014. 85 s. ISBN 978-80-210-7020-2.
9. ŠUSTEK, P. a kol. Zdravotnické právo. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2016. 850 s. ISBN 978-80-7552-321-1.
10. TĚŠINOVÁ, J., R. ŽDÁREK a R. POLICAR. Medicínské právo. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011. 414 s. ISBN 978-80-7400-050-8.
11. TOMANOVÁ, J. a M. KOPECKÝ. Úrazy a první pomoc u dětí. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. 74 s. ISBN 978-80-244-3506-0.
12. UHEREK, P. Povinná mlčenlivost zdravotnických pracovníků: komplexní rozbor aktuální právní úpravy: výjimky a právní odpovědnost: řešení sporných či komplikovaných případů z praxe: praktickou součástí jsou zpracované vzory formulářů. 1. vyd. Praha: Grada, 2008. 182 s. ISBN 978-80-247-2658-8.
13. Zdraví 2020 - Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí. 1. vyd. Praha: Ministerstvo zdravotnictví České republiky a Státní zdravotní ústav, 2014. 36 [75] s. ISBN 978-80-85047-47-9.

14. ZLÁMAL, Jaroslav. Základy managementu: pro posluchače zdravotnických oborů. Olomouc: Computer media, 2014. ISBN 978-80-7402-157-2.

Doporučená literatura

1. KOMÁREK, L. a K. PROVAZNÍK. Ochrana a podpora zdraví. 1. vyd. Praha: Nadace CINDI ve spolupráci s 3. lékařskou fakultou UK Praha, 2011. 99 s. ISBN 978-80-260-1159-0.
2. MALÁ, L. a D. PEŘAN. První pomoc pro všechny situace: v souladu s evropskými doporučeními 2015. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2016. 182 s. ISBN 978-80-7429-693-2.
3. POLICAR, R. Zdravotnická dokumentace v praxi. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 223 s. ISBN 978-80-247-2358-7.

ZÁKLADY V KLINICKÝCH OBORECH

Povinná literatura

1. ČEVELA, R. a L. ČELEDOVÁ. Sociální gerontologie: východiska ke zdravotní politice a podpoře zdraví ve stáří. 1. vyd. Praha: Grada, 2014. 238 s. ISBN 978-80-247-4544-2.
2. ČEVELA, R., Z. KALVACH a L. ČELEDOVÁ. Sociální gerontologie: úvod do problematiky. 1. vyd. Praha: Grada, 2012. 263 s. ISBN 978-80-247-3901-4.
3. HLADÍK, M. a kol. Kapitoly z pediatrické propedeutiky. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2014. 185 s. ISBN 978-80-7464-566-2.
4. HOSÁK, L. a kol. Psychiatriy and pedopsychiatriy. 1st english ed. Prague: Karolinum, 2016. 514 s. ISBN 978-80-246-3378-7.
5. HOSÁK, L. a kol. Psychiatrie a pedopsychiatrie. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2015. 647 s. ISBN 978-80-246-2998-8.
6. HRDLIČKA, M. a V. KOMÁREK. Dětský autismus. 2. dopl. vyd. Praha: Portál, 2014. 212 s. ISBN 978-80-262-0686-6.
7. LUDÍKOVÁ, B. Základy pediatrie pro speciální pedagogy. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. 153 s. ISBN 978-80-244-3727-9.
8. MATĚJOVSKÁ KUBEŠOVÁ, H. a P. WEBER. Geriatrie. In: SOUČEK, Miroslav. Vnitřní lékařství. 2. díl. 1. vyd. Praha: Grada, 2011. s. 1400-1475. ISBN 978-80-247-2110-1.
9. MENKES, J. H., H. B. SARNAT a B. L. MARIA. Dětská neurologie. 7. vyd. Praha: Triton, 2011. 2 sv. (1069 s., s. 1073-1965). ISBN 978-80-7387-341-7.
10. OŠLEJŠKOVÁ, H. a kol. Dětská neurologie. Olomouc: Solen, Medical education, 2015. 240 s. ISBN 978-80-7471-124-4.
11. PRAŠKO, J. a kol. Obecná psychiatrie. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. 527 s. ISBN 978-80-244-2570-2.
12. RABOCH, J., P. PAVLOVSKÝ a kol. Psychiatrie. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2012. 466 s. ISBN 978-80-246-1985-9.

13. RABOCH, J., P. PAVLOVSKÝ a D. JANOTOVÁ. Psychiatrie - minimum pro praxi. 5. vyd. Praha: Triton, 2012. 239 s. ISBN 978-80-7387-582-4.

Doporučená literatura

1. ČELEDOVÁ, L., Z. KALVACH a R. ČEVELA. Úvod do gerontologie. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2016. 152 s. ISBN 978-80-246-3404-3.

2. KLÍMA, J. a kol. Pediatrie pro nelékařské zdravotnické obory. 1. vyd. Praha: Grada, 2016. 327 s. ISBN 978-80-247-5014-9.

3. TYRLÍKOVÁ, I. a kol. Neurologie pro nelékařské obory. 2. rozš. vyd. Brno: Národní centrum ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2012. 305 s. ISBN 978-80-7013-540-2.

ODBORNÁ BEHAVIORÁLNĚ ANALYTICKÁ ČÁST

Povinná literatura

1. ADAMUS, P. Strategie uplatňované v edukaci žáků s poruchami autistického spektra. Ostrava: Montanex, 2016. 75 s. ISBN 978-80-7225-436-1.

2. BAILEY, J. S. a M. R. BURCH. Ethics for behavior analysts. 3rd ed. New York: Routledge 2016. 381 s. ISBN 978-1-138-94920-1.

3. BAILEY, J. S. a M. R. BURCH. Research methods in applied behavior analysis. 2nd ed. New York: Routledge, Taylor & Francis Group, 2018. 234 s. ISBN 978-1-138-68526-0.

4. BAKER, J. E. Social skills training for children and adolescents with asperger syndrome and social-communication problems. 2st ed. Shawnee: Autism Asperger Publishing Company, 2003. 231 s. ISBN 978-1-931282-20-8.

5. BARBERA, M. L. The verbal behavior approach: how to teach children with autism and related disorders [online]. London: Jessica Kingsley Publishers, 2007 [cit. 2018-05-18]. Dostupné z: <http://site.ebrary.com/lib/natl/Doc?id=10196774>.

6. BAREKET, R. Playing it right!, Shawnee: Autism Asperger Publishing Company, 2006. 100 s. ISBN 978-1-931282-81-9.

7. BARLOW, D. H., M. K. NOCK a M. HERSEN. Single case experimental designs: strategies for studying behavior change. 3rd ed. Boston: Pearson Education, 2009. 393 s. ISBN 978-0-205-47455-4.

8. BAUM, W. M. Understanding behaviorism: behavior, culture and evolution. 3rd ed. Hoboken: Wiley Blackwell, 2017. 301 s. ISBN 978-1-119-14364-2.

9. BAZALOVÁ, B. Poruchy autistického spektra v kontextu české psychopedie. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2012. 279 s. ISBN 978-80-210-5930-6.

10. COOPER, J. O., T. E. HERON a W. L. HEWARD. Applied behavior analysis. 2nd ed. Harlow: Pearson, 2014. 751 s. ISBN 978-1-29202-321-2.

11. GAST, D. L. a J. R. LEDFORD. Single case research methodology: applications in special education and behavioral sciences. 2nd ed. New York: Routledge, Taylor & Francis Group,

2014. 415 s. ISBN 978-0-415-82791-1.

12. GRAY, C. The new social story book: over 180 social stories™ that teach everyday social skills to children and young adults with autism or Asperger's syndrome, and their peers. Revised and expanded 15th anniversary ed. Arlington: Future Horizons, 2015. 335 s. ISBN 978-1-9.

13. GULICK, R. F. a T. P. KITCHEN. Effective instruction for children with autism. Erie: Dr. Gertrude A. Barber National Institute, 2007. 330 s. ISBN 978-1-890032-10-4.

14. HAŠKOVCOVÁ, H. Lékařská etika. 4. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Galén, 2015. 225 s. ISBN 978-80-7492-204-6.

15. KEENAN, M. et al. Applied behavior analysis and autism: building a future together. London: Jessica Kingsley Publisher, 2006. 304 s. ISBN 978-1-843103-10-3.

16. KENNEDY, C. H. Single-case designs for educational research. Boston: Pearson/Allyn and Bacon, 2005. 252 s. ISBN 0-205-34023-7.

17. MARTIN, G. a J. PEAR. Behavior modification: what it is and how to do it. 10th ed. Abingdon: Routledge, 2016. 365 s. ISBN 978-1-138-09097-2.

18. MAYER, G. R., B. SULZER-AZARHOFF a M. WALLACE. Behavior analysis for lasting change. 3rd ed. New York: Sloan Publishing, 2014. 818 s. ISBN 978-1-59738-050-8.8.

19. MILLER, L. K. Principles of everyday behavior analysis. 4th ed. Wadsworth: Cengage Learning, 2006. 668 s. ISBN 978-0-534-59994-2.

20. MILTENBERGER, R. G. Behavior modification: principles and procedures. 5th ed. Wadsworth: Cengage Learning, 2012. 554 s. ISBN 978-1-111-30612-0.

21. SCHRAMM, R. Educate toward recovery. turning the tables on autism: a teaching manual for the verbal behavior approach to ABA. [Německo?]: Pro-ABA, 2006. 299 s. ISBN 978-1-84799-146-1.

22. SKINNER, B. F. Verbal behavior. Mansfield Center: Martino Publishing, 2015. 478 s. ISBN 978-1-61427-865-8.

23. SKINNER, B. F. About behaviorism. New York: Vintage Books, 1976. 291 s. ISBN 978-0-394-71618-3.

24. SUNDBERG, M. L. a J. W. PARTINGTON. Teaching language to children with autism or other developmental disabilities. Concord: AVB Press, 1998. 246 s. ISBN 978-0-9818356-5-5.

25. VÁCHA, M., R. KONIGOVÁ a M. MAUER. Základy moderní lékařské etiky. 1. vyd. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-7367-780-0.

Doporučená literatura

1. MAŠTENOVÁ, Z., Využitie aplikovanej behaviorálnej analýzy vo vzdelávaní detí s poruchami autistického spektra a inými vývinovými poruchami. In: Špeciálny pedagóg. Časopis pre špeciálnopedagogickú teóriu a prax 2016, 5 (1), s. 71 - 77.

2. WEISS, P. a kol.: Etické otázky v psychologii. Praha: Portál, 2011 - Vyd.1, 352 s., ISBN 978-80-7367-845-6.

Periodika

1. Journal of applied behavior analysis. New Jersey: Wiley-Blackwell, 1968-. ISSN 0021-8855
2. European journal of behavior analysis. Abingdon: Taylor&Francis Group, 2000- ., ISSN 1502-1149.
3. Perspectives on behavior science. Cham. Springer International Publishing, 1978- . ISSN 2520-8969.
4. Československá psychologie: časopis pro psychologickou teorii a praxi. Praha: Československá akademie věd, 1957- . ISSN 0009-062X. Dostupné také z: <http://csppsych.psu.cas.cz>.
5. Česká a slovenská neurologie a neurochirurgie: časopis českých a slovenských neurologů a neurochirurgů. Praha: Česká lékařská společnost J. E. Purkyně, 1993- . ISSN 1210-7859.

Související právní předpisy

1. ČESKO. Zákon [č. 48](#) ze dne 7. března 1997 o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů [v platném znění]. Sbírka zákonů České republiky. 1997, částka 16, s. 1185-1263. ISSN 1211-1244.
2. ČESKO. Zákon [č. 101](#) ze dne 4. dubna 2000 o ochraně osobních údajů a změně některých zákonů [v platném znění]. Sbírka zákonů České republiky. 2000, částka 32, s. 1521-1532. ISSN 1211-1244.
3. ČESKO. Zákon [č. 258](#) ze dne 14. července 2000 o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů [v platném znění]. Sbírka zákonů České republiky. 2000, částka 74, s. 3622-3662. ISSN 1211-1244.
4. ČESKO. Zákon [č. 96](#) ze dne 4. února 2004 o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních) [v platném znění]. Sbírka zákonů České republiky. 2004, částka 30, s. 1452-1479. ISSN 1211-1244.
5. ČESKO. Zákon [č. 561](#) ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) [v platném znění]. Sbírka zákonů České republiky. 2004, částka 190, s. 10262-10324. ISSN 1211-1244.
6. ČESKO. Zákon [č. 372](#) ze dne 6. listopadu 2011 o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách) [v platném znění]. Sbírka zákonů České republiky. 2011, částka 131, s. 4730-4801. ISSN 1211-1244.
7. ČESKO. Vyhláška [č. 189](#) ze dne 10. června 2009 o atestační zkoušce, zkoušce k vydání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu, závěrečné zkoušce akreditovaných kvalifikačních kurzů a aprobační zkoušce a o postupu při ověření znalosti českého jazyka (vyhláška o zkouškách podle zákona o nelékařských zdravotnických povoláních) [v platném znění]. Sbírka zákonů České republiky. 2009, částka 56, s.

2735-2743. ISSN 1211-1244.

8. ČESKO. Vyhláška [č. 55](#) ze dne 1. března 2011 o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků [v platném znění]. Sbírka zákonů České republiky. 2011, částka 20, s. 482-543. ISSN 1211-1244.

9. ČESKO. Vyhláška [č. 98](#) ze dne 22. března 2012 o zdravotnické dokumentaci [v platném znění]. Sbírka zákonů České republiky, 2012, částka 39, s. 1666-1685. ISSN 1211-1244.

10. ČESKO. Vyhláška [č. 470](#) ze dne 21. prosince 2017, kterou se mění vyhláška č. 39/2005 Sb., kterou se stanoví minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání [v platném znění]. Sbírka zákonů České republiky. 2017, částka 169, s. 5652-5662. ISSN 1211-1244.

-
- 1) [§45](#) odst. 2 zákona č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činnosti souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen zákon [č. 96/2004 Sb.](#)).
  - 2) [§21c](#) zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů a [§22a](#) vyhlášky č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků, ve znění pozdějších předpisů.
  - 3) [§21c](#) zákona č. 96/2004 Sb., zákon o nelékařských zdravotnických povoláních, ve znění pozdějších předpisů.
  - 4) [§20b](#) vyhlášky č. 39/2005 Sb., kterou se stanoví minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání, ve znění pozdějších předpisů.
  - 5) §44 zákona č. 111/1998 Sb., zákon o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů.
  - 6) [§13 - §16](#) vyhlášky č. 189/2009 Sb., o atestační zkoušce, zkoušce k vydání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu, závěrečné zkoušce akreditovaných kvalifikačních kurzů a aprobační zkoušce a o postupu při ověření znalosti českého jazyka.